

MAYORDOMO PÉREZ, Alejandro i AGULLÓ DÍAZ, M^a del Carmen (2004), *La renovació pedagògica al País Valencià*. València: Universitat de València.

José Quirós, nascut a València el 20 d'agost de 1877, estigué, de menut, a la Casa de la Beneficència i, quan hi residia, es matriculà en la Normal, on va aconseguir superar la revàlida del grau elemental el 1893 i la del superior el 1894.¹ Aconseguí el títol de mestre, va exercir la docència a Jarafuel² durant catorze anys. D'allí es va traslladar, durant la dècada dels anys vint, a la Pobla de Vallbona i, al mateix temps que feia classes a l'escola, duia les tasques de secretaria de diversos ajuntaments. Més tard, demanà i li fou concedida l'escola ubicada a la plaça de Lucena a la Vilanova del Grau (València), trasllat motivat pel desig que tots els seus fills pogueren cursar carreres.³

José Quirós compaginà la docència amb l'activitat associacionista i sindical, ja que des del 1902 pertanyia a l'Associació Nacional del Magisteri Primari, en què va exercir diversos càrrecs.⁴ En va ser el representant com a promotor de la Casa del Mestre i, també en representació seua, va assistir a l'obertura de la Setmana Pedagògica d'Ontinyent.⁵ Des d'una perspectiva més reivindicativa, fou un dels fundadors de la FETE, a la qual es va afiliar l'1 de febrer de 1931, en companyia dels seus amics els mestres Eugenio Moreno Díaz, els Arizo (pare i fills) i Juan Bernia Llácer. Fou un assidu col·laborador d'*El Magisterio Valenciano*,⁶ on signà articles amb el pseudònim T. Sol a través dels quals va desgranar la majoria dels temes d'actualitat pedagògica i va oferir una alternativa absolutament d'acord amb els pressupostos de l'Escola Nova.

---

¹ AHUV 879/17.

² El 1902, permuta Archivel (Caravaca) per Jarafuel.

³ El seu desig es veié, en part, complit perquè el seu fill Mario Quirós Garcia, després de cursar el Batxillerat, fou un dels membres de la primera promoció del Pla Professional valencià, al mateix temps que estudiava en la Universitat. La seua filla Rosa també estudià Batxillerat i Magisteri, en la cinquena promoció del Pla Professional. El seu llarg exili en finalitzar la contesa civil va fer que la resta de fills no pogueren continuar estudiant. Agraïm a Rosa Quirós Garcia la col·laboració i les informacions, gràcies a ella hem pogut desvelar el misteri de la signatura T. Sol, que apareix en molts articles publicats en *El Magisterio Valenciano* i que amagava un dels escriptors pedagògics més interessants i informats en nous corrents de l'època.

⁴ El 1921, era vicepresident segon de l'ANMP, vocal en la Junta de València capital el 1933 i el 1934, i tresorer en la del 1935.

⁵ Vegeu AGULLÓ DÍAZ, M^a del Carmen (1994), *Escola i República. La Vall d'Albaida 1931-1939*. València: Diputació de València-Centre d'Estudis d'Història Local. OC. Pàg. 234.

⁶ "Derechas e izquierdas", en *El Magisterio Valenciano*, 5-VIII-1922; "Politiquerías armas al hombro", en *El Magisterio Valenciano*, 15-X-1922; "Charlas pedagógicas. La escuela unificada", en *El Magisterio Valenciano*, 3-II-1923; "Charlas pedagógicas. Instituciones circum y post-escolares", en *El Magisterio Valenciano*, 14-IV-1923; "Charlas pedagógicas. Educación cívica", en *El Magisterio Valenciano*, 2-VI-1923; "Charlas pedagógicas. La alegría en la escuela", en *El Magisterio Valenciano*, 25-VIII-1923, "Charlas pedagógicas. Escuelas nuevas. Decroly", en *El Magisterio Valenciano*, 13-IX-1924.

Recordem les seues propostes d'escola unificada, de creació d'institucions circumescolars i postescolars, de la necessitat d'una educació cívica, d'una escola alegre, activa... al costat de la presentació de noves metodologies com la de Decroly o de la importància que donava a l'arrelament de l'escola al medi com ens mostra la seua memòria del 1908 en què explica amb exemples abundants la manera com ensenyava la geografia local de la població de Jarafuel.⁷

En concordança amb les seues propostes escrites, desenvolupà la pràctica pedagògica, on destacava la vinculació a les Colònies infantils, en què fou, per exemple, director de la Colònia de Cullera el 1932 i, de la mateixa manera que altres mestres valencians de la seua època, compromesos amb la renovació pedagògica i social, va ser afiliat al PURA, a la Lliga dels Drets de l'Home i a la Maçoneria, militància que li va causar la separació del Magisteri després de la Guerra Civil, ja que fou sancionat pel franquisme,⁸ fet que el va conduir a un llarg exili a Argèlia. Va morir el 1971.

---

⁷ Memòria "Programa explicado de lecciones para la enseñanza de la geografía local de la población donde el maestro preste sus servicios". ADV. E.9.3.15. Caixa 2.

⁸ Simbòlic "Trabajo", Arquitecte revisor de la Lògia *Federación Valentina* núm. 2 de l'any 1936. Masonería B-14/7. En finalitzar la guerra civil, va ser separat del Magisteri amb el càrrec d'abandó del lloc de treball (se'n va anar a Argèlia on romangué vuit anys) i per pertànyer a la Maçoneria, sense poder reingressar en el Magisteri. Va morir el 1971.